

«Δημοτικές Βιβλιοθήκες – Παιδικά Τμήματα»

Μαρία Ααρών, Βιβλιοθηκονόμος, Υπεύθυνη Βιβλιοθήκης Δήμου Αγ. Παρασκευής

Αν οι δημοτικές βιβλιοθήκες είναι πυρήνας πολιτισμού και εκπαίδευσης για μια πόλη, τα παιδικά τμήματα είναι τα μέρη όπου ακουμπάμε την περισσή φροντίδα μας, όχι μόνο γιατί έχουμε υποχρέωση, όχι μόνο γιατί είναι αναφαίρετο δικαίωμα των παιδιών, αλλά γιατί προσβλέπουμε και ελπίζουμε να βοηθήσουμε στη δημιουργία πολιτών, ανθρώπων με γνώσεις και υπευθυνότητα.

Στόχοι

Οι υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει μια παιδική βιβλιοθήκη στα παιδιά και τις οικογένειες τους είναι πολύ σημαντικές, για την εποχή που ζούμε. Η ελεύθερη πρόσβαση στη γνώση, χρησιμοποιώντας όλα τα προσφερόμενα μέσα έντυπα και ηλεκτρονικά είναι προτεραιότητα για την κοινωνία μας.

- Μια παιδική βιβλιοθήκη εφοδιάζει τα παιδιά με γνώσεις και εμπειρίες που τα καθιστούν ικανά να συμμετέχουν και να συμβάλουν στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας. Όταν η Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγίας Παρασκευής δημιούργησε Παράρτημα στη περιοχή του Κοντόπευκου το 1987, το 80% των μελών ήταν παιδιά. Τα παιδιά ωφελήθηκαν όπως ήταν φυσικό αλλά ταυτόχρονα στήριζαν τη Βιβλιοθήκη για να φτάσουμε σήμερα να ανατραπεί η αντιστοιχία και να έχουμε 50% ενήλικες και 50% παιδιά. Αυτό σημαίνει ότι μέσα στα πλαίσια του δυνατού η Παιδική Βιβλιοθήκη έχει δυνατότητα και δυναμική στην τοπική κοινωνία.
- Μια παιδική βιβλιοθήκη πρέπει συνεχώς να ανταποκρίνεται στις κοινωνικές αλλαγές, στην τεχνολογική εξέλιξη για να είναι σε θέση να καλύψει τις πληροφοριακές και ψυχαγωγικές ανάγκες των παιδιών. Κάθε παιδί πρέπει να εξοικειώνεται με το χώρο και το υλικό της βιβλιοθήκης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει και άλλες βιβλιοθήκες στο μέλλον. Ο μεγάλος εξ' άλλου στόχος της παιδικής βιβλιοθήκης είναι να δημιουργήσει τους αυριανούς αναγνώστες και μελλοντικούς χρήστες.

Μέσα - Υπηρεσίες

Τα μέσα που χρησιμοποιεί η παιδική βιβλιοθήκη και ο τρόπος που χρειάζεται να δράσει για να επιτύχει το σκοπό της είναι:

- Η δημιουργία ενός ζεστού, φιλόξενου και λιτού χώρου λειτουργίας . Είναι χρήσιμο στο παιδικό τμήμα να δημιουργήσουμε γωνιές για συγκεκριμένες θεματικές κατηγορίες αλλά και ηλικίες με την κατάλληλη διαρρύθμιση και διακόσμηση π.χ.
 1. γωνιά για μικρές ηλικίες με τα εικονογραφημένα βιβλία και τα παραμύθια
 2. γωνιά για έφηβους με τα μυθιστορήματα, συλλογή από κόμικς και βέβαια Η/Υ.
 3. θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε ότι η Βιβλιοθήκη θα πρέπει να εξασφαλίσει την προσέγγιση στο χώρο ανθρώπων με αναπηρία
- Ο δανεισμός έντυπου υλικού, βιβλίων και περιοδικών (τα κριτήρια επιλογής υλικού είναι σχεδόν κοινά για όλες τις βιβλιοθήκες, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί κάποια βιβλιοθήκη να έχει διαφοροποιημένη πολιτική επιλογής υλικού)
- Ο δανεισμός οπτικοακουστικού υλικού (CD, DVD) και η δυνατότητα χρήσης του υλικού στο χώρο της βιβλιοθήκης
- Η βοήθεια προς τα παιδιά για να επιλέξουν το υλικό που τα ενδιαφέρει. Η ξενάγηση ειδικά για τα παιδιά που έρχονται για πρώτη φορά στη βιβλιοθήκη είναι σημαντική. Τα Βοηθάμε να βρουν αυτό που ζητούν αλλά κυρίως να ανακαλύψουν βιβλία και άλλο υλικό (λαμβάνοντας υπ' όψη την ηλικία τους και τις προτιμήσεις τους). Η δημιουργία εντύπων με προτάσεις για θεματικές και άλλες κατηγορίες βιβλίων (κυρίως καινούριων) βοηθάει πολύ αυτή τη λειτουργία
- Η παροχή πληροφοριών (που θα χρησιμοποιήσουν τα παιδιά και οι έφηβοι κυρίως για εκπαιδευτικούς λόγους) μέσα από την πληροφοριακή συλλογή της βιβλιοθήκης ή τα ηλεκτρονικά μέσα (Η/Υ). Η βιβλιοθήκη καλό είναι να δημιουργήσει μικρά εκπαιδευτικά προγράμματα για τη χρήση των

πληροφοριακών βιβλίων αλλά και των πηγών εξεύρεσης πληροφοριών μέσω του διαδικτύου

- Τα παιδιά μπορούν να προτείνουν στη βιβλιοθήκη βιβλία ή άλλο υλικό. Επίσης μια υπηρεσία που θα ήθελαν να τους προσφέρει η βιβλιοθήκη και δεν προσφέρεται (βέβαια στο σημείο αυτό μπορεί να ζητηθούν και πράγματα που δεν είμαστε σε θέση να ικανοποιήσουμε όπως π.χ. να μπορούν να κάνουν περισσότερο θόρυβο και να τρώνε παγωτά στο χώρο της Βιβλιοθήκης). Οι γεύσεις δεν είναι κάτι απαγορευμένο. Θα πρέπει όμως να εντάσσονται στις δραστηριότητες που γίνονται (π.χ. όταν μία χρονιά οργανώσαμε ένα πρόγραμμα για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού επεξεργαστήκαμε τους συγγραφείς και τα βιβλία τους, τον τρόπο ζωής τους, τα αξιοθέατα κλπ. Θεωρήσαμε ότι έπρεπε να συμπεριλάβουμε και γεύσεις της κάθε χώρας. Έτσι λοιπόν καθόμαστε στο τέλος όλοι μαζί και πίναμε τσάι και κέικ στην Αγγλία, δοκιμάζαμε τυριά στη Γαλλία και όπως μπορείτε να φαντασθείτε περάσαμε πάρα πολύ καλά.

Δράσεις

Ποιες είναι λοιπόν οι δράσεις στις οποίες καταφεύγει η παιδική βιβλιοθήκη για να πετύχει τους στόχους της

- Η παροχή εκπαίδευσης για να μπορούν τα παιδιά να χρησιμοποιούν όλες τις δυνατότητες που τους προσφέρει η βιβλιοθήκη. Αυτό επιτυγχάνεται με εκπαιδευτικά προγράμματα γνωριμίας των παιδιών με το υλικό της βιβλιοθήκης καθώς και τον τρόπο εύρεσης και ανάκτησης του «Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα» δεν είναι τίποτε άλλο από έναν εύσχημο τρόπο να μεταδώσουμε γνώσεις, ιδέες μέσα από τον διάλογο, το γραπτό λόγο, τις κινητικές δραστηριότητες, τα μικρά εργαστήρια κατασκευών. Λαμβάνοντας υπόψη τα προσφερόμενα μέσα θα ήθελα να πω ότι δεν είναι καθόλου δύσκολη η δημιουργία του ακόμα και από τους ίδιους τους βιβλιοθηκονόμους, εάν επιθυμούν να το κάνουν ή εάν δεν υπάρχει η οικονομική άνεση για συνεργασία με ειδικό συνεργάτη.
- Διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για γονείς και εκπαιδευτικούς. Υπάρχει ανάγκη οργάνωσης τέτοιων σεμιναρίων που συν τοις άλλοις διευκολύνει

«Η δυναμική και οι προοπτικές των Δημοτικών Βιβλιοθηκών στην Ελλάδα»

και την συνεργασία μεταξύ της βιβλιοθήκης, των εκπαιδευτικών και των γονέων π.χ. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ οργανώνει σεμινάρια, εργαστήρια για εκπαιδευτικούς, με θέμα την εξοικείωση των παιδιών με την αναπηρία, υπάρχει σημαντική βιβλιογραφία (θεματικά)

ΕΔΩ ΚΑΙ ΑΡΚΕΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

- Παροχή βοηθητικού υλικού σε εκπαιδευτικούς. Η βιβλιοθήκη ανάλογα με τις δυνατότητες της ,μπορεί να παρέχει υλικό (βιβλία, οπτικοακουστικό υλικό, φωτοαντίγραφα, διαφάνειες) για να ενισχύσει το έργο των εκπαιδευτικών. Ιδανική είναι η δημιουργία και διάθεση πακέτων με υλικό για διάφορους τομείς όπως λογοτεχνία, οικολογία, ζωγραφική και άλλα. Π.χ δημιουργία φακέλου για τον ποιητή Οδυσσέα Ελύτη με φωτογραφίες βιογραφικά στοιχεία, οπτικοακουστικό υλικό ή για την ιστορία της ελληνικής ζωγραφικής, με κείμενα, φωτογραφίες, διαφάνειες, και να τα δανείζει στους εκπαιδευτικούς.
- Διοργάνωση δραστηριοτήτων (εκδηλώσεων) για την προσέλκυση των παιδιών στον χώρο και το υλικό της βιβλιοθήκης. Είναι ένας απόλυτα θεμιτός τρόπος για την αύξηση της αναγνωσιμότητας, για την προσέλκυση των μικρών αναγνωστών στη Βιβλιοθήκη, για την ενημέρωση των παιδιών πάνω σε διάφορα θέματα, για την εξοικείωση τους με το χώρο της βιβλιοθήκης. Περιλαμβάνει α) αφηγήσεις παραμυθιών και άλλων ιστοριών, β) θεατρικές παραστάσεις, κουκλοθέατρο, караγκιόζη, γ) θεατρικό παιχνίδι, δ) εκπαιδευτικά προγράμματα για την οικολογία, την ιστορία, τη ζωολογία, την τέχνη, τη λογοτεχνία, την κατασκευή βιβλίων ε) συναντήσεις με συγγραφείς και εικονογράφους παιδικών βιβλίων, στ) εικαστικά εργαστήρια, ζ) επετειακές εκδηλώσεις (παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου, παγκόσμια ημέρα του νερού, έτος Γιώργου Σεφέρη κ.λ.π.). η) λέσχες ανάγνωσης. Οι εκδηλώσεις μπορούν να πραγματοποιούνται α) με οργανωμένες τάξεις σχολείων, β) σε ημέρες με ελεύθερη πρόσβαση. Απευθύνονται σε διαφορετικές ηλικίες. Είναι μια ευκαιρία για τα παιδιά όχι μόνο να παρακολουθήσουν αλλά και να

συμμετέχουν ενεργά να δημιουργήσουν, να μάθουν και να απολαύσουν. Είναι μια εμπειρία που τα διευκολύνει να αναπτύξουν τις πνευματικές και ψυχικές τους ικανότητες

Συνεργασία

Η συνεργασία με άλλους οργανισμούς, ιδρύματα, φορείς της Πόλης και όχι μόνο είναι σημαντική και απολύτως απαραίτητη.

- Η βιβλιοθήκη πρέπει να επιδιώκει τη συνεργασία με μεγάλους οργανισμούς που ασχολούνται με το βιβλίο όπως το «Εθνικό Κέντρο Βιβλίου» που οργανώνει σεμινάρια και είναι σε θέση να προσφέρει υποστηρικτικό υλικό π.χ. κάθε χρόνο ετοιμάζει εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τον τιμώμενο λογοτέχνη της χρονιάς.
- Τα τελευταία χρόνια οι εκδοτικοί οίκοι αναπτύσσουν προγράμματα δραστηριοτήτων για την παρουσίαση των βιβλίων τους, τα οποία μπορούν να πραγματοποιηθούν ιδανικά στους χώρους των βιβλιοθηκών. Η συνεργασία λοιπόν μαζί τους είναι επιβεβλημένη και πολλές φορές δεν χρειάζεται προϋπολογισμός.
- Συνεργασία με οργανισμούς και συλλόγους για την προστασία του περιβάλλοντος π.χ. WWF, ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ. Πολλοί οργανισμοί ή σύλλογοι διαθέτουν δωρεάν έτοιμα πακέτα εκδηλώσεων που μπορούν να δανείσουν στη Βιβλιοθήκη ή και να στείλουν εμπνευστές να τα πραγματοποιήσουν.
- Η συνεργασία με άλλες βιβλιοθήκες είναι επίσης χρήσιμη για ουσιαστικούς και πρακτικού λόγους. Ανακαλύπτεις πράγματα, παίρνεις ιδέες, βρίσκεις λύσεις.
- Όσον αφορά τη συνεργασία με τους φορείς του Δήμου π.χ. εκδήλωση με το ΚΑΠΗ (οι γιαγιάδες και οι παπούδες πριν το Πάσχα επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη διηγούνται στα παιδιά ιστορίες, έθιμα της εποχής τους και φτιάχνουν όλοι μαζί λαζαράκια, παραδοσιακά κουλουράκια για το Πάσχα).

- Συνεργασία με τους Παιδικούς Σταθμούς (το μεγαλύτερο μέρος των παιδιών πηγαίνει σε Παιδικό Σταθμό. Είναι ευκαιρία για τη βιβλιοθήκη να επικοινωνήσει με μεγάλο αριθμό μικρών παιδιών που μπορούν να επισκεφθούν τη Βιβλιοθήκη μιας και τα περισσότερα έχουν δικό τους μεταφορικό μέσο
- Συνεργασία με τα σχολεία (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο). Όπως γνωρίζετε στην Ελλάδα δεν υπάρχουν σχολικές βιβλιοθήκες εκτός από αυτές που λειτουργούν σε ιδιωτικά σχολεία και λίγες σε δημόσια. Η παιδική βιβλιοθήκη καλείται να καλύψει την έλλειψη αυτή, για αυτό το λόγο η συνεργασία με τα σχολεία της πόλης είναι η πλέον σημαντική. Το εκπαιδευτικό σύστημα δεν προσανατολίζει τα παιδιά στη βιβλιοθήκη, έτσι λοιπόν η βιβλιοθήκη πρέπει να βρίσκεται σε ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας με τα σχολεία. Κάθε χρόνο καλό είναι οι τάξεις των σχολείων να επισκέπτονται τη βιβλιοθήκη. Με αυτό τον τρόπο υποστηρίζεται και το εκπαιδευτικό έργο αλλά και ο σκοπός της βιβλιοθήκης. Επίσης απαραίτητη και πολύτιμη είναι και η επικοινωνία με τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων.

Η βιβλιοθήκη είναι το φυσικό σπίτι των βιβλίων. Όταν λοιπόν στις γειτονιές των παιδικών τμημάτων κάνει μεγάλο περίπατο ο Πέτρος της Άλκης Ζέη, η Ματίλντα του Ρόαλντ Νταλ, η Ζωή της Ζωρζ Σαρή ο Τρελλαντώνης της Πηνελόπης Δέλτα και τόσοι άλλοι, οφείλουμε να μεταφέρουμε όλη αυτή τη μαγεία που ταυτόχρονα είναι και ρεαλισμός στα παιδιά με τη βοήθεια όλων των μέσων που μας προσφέρει η τεχνολογία.

Ο πολιτισμός κάθε χώρας στο ταξίδι του σε διάφορα σημεία κάνει μεγάλη στάση στις παιδικές βιβλιοθήκες, και να θυμόμαστε αυτό που πολύ τρυφερά διατύπωσε ο γαλλικός εκδοτικός οίκος Rue du monde « τα πουλιά έχουν φτερά, τα παιδιά βιβλία » και οι βιβλιοθηκονόμοι υπομονή, επιμονή και στόχους.....